

Shortgolf is echt anders!

Géén Pitch & Putt en géén Par-3

De driving range van Shortgolf Swifterbant.

In het jaar 2000 startte ondernemer Leusink in Boekelo een nieuw initiatief op golfgebied. Het ging om een golfvariant die gespeeld werd op kortere holes. De ondernemer zag echter niets in een formule als Pitch & Putt en bedacht de naam Shortgolf voor het spel zoals dat bij hem gespeeld kon worden. "Dat geeft beter weer, waarvoor we staan", vond hij. Inmiddels zijn we tien jaar verder en zijn er tenminste elf golfbanen in Nederland die zich 'Shortgolfbaan' noemen.

Auteur: Broer de Boer

De redactie van Greenkeeper nodigde de greenkeepers/eigenaren van de Nederlandse shortgolfbanen uit om over shortgolf en het onderhoud op hun banen te praten. Zes banen, de helft van de Nederlandse shortgolfbanen, en een shortgolfbaan-architect voelden voor dit gesprek. Ze kwamen naar Shortgolf Swifterbant. De eigenaar hiervan, Hans Douma, startte deze 18-holes golfbaan drie jaar geleden.

Eén derde

Shortgolf wordt gespeeld op korte holes. De afstand tussen de afslag en de green is korter dan op traditionele golfbanen en varieert van 45 tot 150 meter. De holes hebben dus globaal één derde van de lengte van die van een traditionele golfbaan. Het aantrekkelijke voor shortgolfspelers is dat ze niet in het bezit hoeven te zijn van een golfvaardigheidsbewijs om op dit type banen te mogen golfen. Toch betekent dit niet dat de ondernemers elke willekeurige voorbijganger loslaten op hun keurig gemaakte en onderhouden holes. Ook shortgolfbanen gaan namelijk voor kwaliteit. Nieuwe golfers worden vaak vrij uitgebreid geïnstrueerd en ook wordt hen duidelijk gemaakt wat de huisregels zijn. De regels die op een officiële golfbaan gelden? Die gelden hier ook!

Laagdrempelig

Golfbaanarchitect Johan van Houdt maakt duidelijk dat een shortgolfbaan zich ook onderscheidt van een Pitch & Putt-baan. Zijn bedrijf Shortgolf Design was betrokken bij de ontwikkeling van een aantal shortgolfbanen. "De lengte van de holes van een Pitch & Putt-baan varieert van 30 tot 70 meter. De holes zijn daar dus nog korter dan op een shortgolfbaan." Dat betekent dat het oppervlak van een shortgolfbaan groter is en hierdoor kunnen alle belangrijke onderdelen van het golfspel - afslaan, chippen, putten - aan bod komen. Dit maakt shortgolf bij uitstek geschikt voor de recreatieve golfer. Maar ook voor de jeugd vormt shortgolf een ideale opstapmogelijkheid naar de echte golfsport op een manier zoals we dat in Schotland ook vaak zien: speciale, kleine baantjes voor de jeugd, die laagdrempelig zijn en dicht bij de bebouwing liggen. Het aantal recreanten (Veluwe, Drenthe) en studenten (Twente) in de gebieden waar shortgolf beoefend wordt is hoog. Sommige eigenaren melden zelfs dat 70 procent van hun doelgroep van shortgolfbanen uit studenten en/of recreanten bestaat.

Nieuwe trend

Shortgolf is dus een nieuwe trend, waarbij de ondernemers die ermee bezig zijn niet willen werken onder de vlag van Pitch & Putt. Deze ondernemers willen zelfstandig blijven en op dit

Gertjan Dijkstra, greenkeeper Shortgolf Swifterbant.

moment is er van georganiseerdheid binnen de shortgolfbranche – nog - geen sprake. Er zijn banen met 9 en met 18 holes en de oppervlakken variëren van 5 à 9 hectare, een groter oppervlak dan de gemiddelde Pitch & Putt-baan. De zogenaamde Par-3 banen zijn weer een stukje groter dan een shortgolfbaan. En er is nog een duidelijk verschil: bij de circa twintig Pitch & Putt-banen in Nederland is geen sprake van een driving range, terwijl men op veel shortgolfbanen juist veel voordelen ziet in een - overdekte - driving range. Shortgolf Swifterbant telt zelf twee driving ranges! Eigenaar Hans Douma: "Hier kan

De familie Leusink startte in het jaar 2000 de eerste shortgolfbaan in ons land.

Jorrit Plantenga, greenkeeper Shortgolf It Fliet, Witmarsum.

men de slag van de swing te pakken krijgen. Maar zo'n overdekte afslagplaats vormt ook een bron van inkomsten en trekt extra golfers naar je baan. We bevelen wel aan om met ijzer 9 af te slaan, omdat de lengte van de driving range beperkt is." Maar wie of wat zijn die andere shortgolfbanen eigenlijk? We stellen ze aan u voor!

Swifterbant

Greenkeeper Gertjan Dijkstra van Shortgolf Swifterbant was afgelopen jaar voor het tweede seizoen verantwoordelijk voor het 9 hectare grote golfterrein. De baan is het hele jaar geopend en kent geen wintergreens. Bij te natte omstandigheden en opdooi wordt de baan gesloten. De 18 holes liggen op zware polderklei, maar de greens hebben een traditionele opbouw. Ze zijn ingezaaid met roodzwenkgras en worden tweemaal per week gemaaid. Als maaihoogte op de greens houdt Gertjan 5,5 tot 6 mm aan. Beregenen en bemesten met kunstmest? Deze hoofdgreenkeeper, die op eerder op de Amsterdam Old Course en Harderwold werkte, is er zuinig mee. De klei is opdrachtig door capillaire werking en om groeipieken te voorkomen gebruikt hij Biogolf, een slow release organische meststof. "Ik wil het bodemleven stimuleren om gezonde greens te krijgen en daarmee op mijn greens te beperken", zegt hij. "Ik vind dat je moet kiezen voor biologisch of voor chemisch: een combinatie daarvan? Daar zie ik niets in." Met de doorworteling zit het op de Swifterbantse baan wel goed: "Als ik hier de cups steek, zie je een mooie wortelpruijk aan de onderkant", zegt Gertjan.

Boekelo

De Leusinks runnen De Spieleshof bij Boekelo. Oorspronkelijk was het een agrarisch bedrijf dat Leusink met nuchter boerenverstand in het jaar 2000 omtoverde tot de eerste shortgolfbaan in Nederland. In het familiebedrijf met een horecagedeelte, vinden zijn drie zonen en een aantal losse krachten, waaronder een golfpro, werk. De Leusinks onderhouden hun golfbaan zelf. De greens op de Spieleshof bestaan uit een mengsel van roodzwenk en struisgras. Het gras wordt op lengte gehouden van 5-6 mm gehouden. De baan telt 18 holes. De greens met een doorsnede van 10-12 m worden met een tripelmaaier gemaaid. Dat gebeurt alle dagen, met 10-blads kooien en gromers. Om het straatgras in toom te houden past men op De Spieleshof onder meer zwavelzure ammoniak als bemesting toe.

Ees

Rikus en Jannie Ottens, eigenaars van Country Golf Ees, dagen iedereen uit om eens bij hen te komen kijken. Ook hier vinden we de formule 80 procent roodzwenk en 20 procent struisgras op de greens. De Ottens hanteren een intensief onderhoudsprogramma: "We maaien de greens met de hand om de dag op een lengte van 4-5 mm. We prikken intensief zowel met holle als vaste pennen, we borstelen en om vilt kwijt te worden en ook wordt er vertikaal gemaaid. Volgens zeggen van Rikus Ottens kunnen zijn greens wedijveren in kwaliteit met menige 'grote' baan in Nederland. "Mensen die nog onbekend zijn met de golfsport vragen me regelmatig of ze wel op die greens mogen lopen", aldus Ottens. "Kwaliteit van onderhoud vind ik zeer belang-

rijk." Hij vertelt verder dat de greenkeeper die hier werkt zeer technisch is en voor arbeidsbesparing zorgt door werktuigen achter elkaar te koppelen en zo meerdere bewerkingen in één arbeidsgang te doen. De baan is het gehele jaar open, maar winterdag wordt er op wintergreens gespeeld.

Witmarsum

Shortgolf It Fliet ligt naast een villapark in aanbouw met 70 luxe vakantiewoningen in het Friese Witmarsum. Eigenaar Boersma liet de 9-holes met putting green in het jaar 2008 op een oppervlak van circa 5 hectare aanleggen. Zowel de greens als de fairway op zware Friese klei zijn opgebouwd met zand. Jorrit Plantenga is de vaste greenkeeper op deze baan. In de opstartfase waren er problemen met ronde vlekken ziekte, dat werd met behulp kieseriet verholpen. Op basis van grondbemonstering vindt de bemesting van de greens plaats met Compo-blend, eens in de circa acht weken. De fairways worden bemest met mengmeststof 12-10-18 en met Kas. Plantenga houdt de greens op een lengte van 5 mm. "In het voorjaar maai ik ze tweemaal per week en in het groeiseizoen loopt dat op tot 3 á 3,5 keer per week", aldus de greenkeeper. "Ik streef ernaar om alleen te maaien als het gras droog is. Dat geeft een beter resultaat. We zijn gebaat met sterke greens. In verband met de golfvaardigheden van de recreanten die hier spelen, zorgen we dat de greens niet al te snel zijn."

Shortgolfbaan Country Golf Ees in zomertooi.

Zeumeren

Shortgolf Zeumeren ligt op de Veluwe en is een 18-holes baan op een oppervlak van circa 4 á 5 hectare. Deze baan begon ooit als Pitch & Putt-baan en vormt een onderdeel van een recreatiecomplex waar onder meer ook voetgolf en midgetgolf gespeeld kan worden. Shortgolf Zeumeren richt zich vooral op recreanten in de omgeving met in het seizoen dagelijks 100.000 overnachtingen. "De baan is gedurende de winter in principe drie maanden gesloten" vertelt directeur Erik Droogh, directeur van de RGV-Holding die namens deze shortgolfbaan spreekt.

Lage Vuursche

Shortgolf De Lage Vuursche echter opent juist winterdag haar poorten. Het gaat hier om een shortgolfbaan op een seizoencamping voor tenten en caravans. Met dit initiatief wil ondernemer Van Gestel ook winterdag inkomsten realiseren. "Mijn werkzaamheden starten vrij laat in het seizoen met het bijzaaien van de 360 kale plekken veroorzaakt door (seizoen)caravans en tenten", aldus Van Gestel. Die late inzaai brengt zo zijn eigen problemen met zich mee. De ondernemer is nog niet zo lang geleden gestart met zijn golfbaanproject en verdiept zich momenteel in de grassoorten die hij op zijn greens wil laten groeien. Hij beschikt thans over een cirkelmaaier waarmee hij het gras - met een voor hem onbekende samenstelling - op de greens op een lengte van 1 cm houdt. Van Gestel krijgt van de aanwezigen direct een aantal tips: "Zet je greens op de camping af met linten in het kampeerseizoen" en "Overweeg eens om een driving range aan te leggen". De golfbanen in de omgeving van de Lage Vuursche staan niet bekend om

hun laagdrempeligheid. Daarom zijn Van Gestels collega's ervan overtuigd dat er in die omgeving best eens veel belangstelling zou kunnen bestaan voor deze vorm van golfen.

Aantrekkelijk

Shortgolf heeft veel ingrediënten om golf voor jonge mensen aantrekkelijk te maken. Dat heeft ook te maken met de lage greenfees die men hanteert. De aanwezigen noemen deze vorm van spel ook interessant voor mensen die nog volop in het arbeidsproces zitten; "Je speelt alle aspecten van het golfspel, terwijl je toch in 1,5-2 uur over bent. Dat maakt deze vorm ook interessanter voor ouderen." Johan van Houdt van Shortgolf Design, attendeert erop dat een vergunningstraject voor golfbanen met minder dan 10 hectare wat eenvoudiger ligt. Zo hoeft de mer-procedure volgens zijn zeggen niet doorlopen te worden. In de gedachtewisseling komt nog iets naar voren, gebaseerd op de ervaringen: "Een shortgolfbaan doe je als camping of bungalowpark er niet zo maar even bij". En daar is iedereen het mee eens. En na zo'n opmerking merk je dat de greenkeepersharten bij de eigenaars/greenkeepers van deze zes shortgolfbanen feller beginnen te kloppen. "Onze slagkracht zit in het stuk kwaliteit dat we kunnen leveren. We zijn zelf ondernemer en zitten heel direct op de greenkeeping. Op deze manier kunnen wij de drempel om te gaan golfen voor een breed publiek verlagen." Een duidelijke ambitie om hun shortgolfbanen uit te laten groeien naar een 'echte' golfbaan is er niet. Velen spreken zich uit dat ze dan nog eerder een tweede shortgolfbaan erbij zouden leggen dan over te schakelen naar een 'traditionele' 9-holes of nog groter. Maar de

eerlijkheid gebiedt te zeggen dat één shortgolfbaan dit circuit inmiddels vaarwel heeft gezegd: de shortgolfbaan bij Exloo is een 'echte' golfbaan geworden en gaf telefonisch aan niet langer met shortgolf geassocieerd te willen worden.

Verschillen

Natuurlijk zien we op shortgolfbanen veel overeenkomsten met het onderhoud op traditionele banen. Maar waarin verschilt het onderhoud van een shortgolfbaan? Veelal komt men minder met zwaar materieel op de baan, en zeker niet op momenten dat dit onverstandig is. Dankzij de kleinschaligheid is een strakke planning van de onderhoudswerkzaamheden minder belangrijk. Paden tref je op shortgolfbanen maar sporadisch aan. Dat betekent in natte perioden dat je extra voorzichtig moet zijn. Vanwege de intensieve betreding door het geringere oppervlak is shortgolf gebaat bij sterke greens. Merkwaardig genoeg blijkt men het fenomeen pitch marks nauwelijks te kennen. Gelukkig maar! Want de doelgroep die er rondloopt is waarschijnlijk niet erg bedreven in het herstellen ervan met een pitchfork. En wat vinden ervaren golfers van het speelveld van shortgolfbanen? Eén van de deelnemers aan het gesprek vertelt hierover het volgende: "Ik heb golfers gehad die me erop aanspraken dat we een eerlijke baan hadden. Weliswaar niet zo snel, maar wel egaal. Voor recreanten is een snelle baan niet leuk. Daarnaast hebben we het gevoel dat de acceptatie van een iets langzamere baan bij 'echte' golfers groot is. Natuurlijk hangt de snelheid, naast grassoorten en maaien, ook af van de vlakheid. Door de wat hogere graslengte ogen de green veel egalier. Maar nog geen van de deelnemers aan dit gesprek heeft ooit de stimpmeter gebruikt....."

Nederlandse shortgolfbanen

- Shortgolf It Fliet Witmarsum
- Shortgolf Swifterbant, Swifterbant
- Country Golf Ees Ees
- Shortgolf de Vuursche, Baarn
- Shortgolf Zeumeren, Voorthuizen
- De Warrel, Westerbork
- Erve Braakman, Hoge Hexel
- Shortgolf Marssum, Marssum
- De Koperen Hoogte, Zwolle
- Petrus en Paulushoeve, Lamswaarde
- Shortgolf Spieleshof, Boekelo